

ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ЦИКЛОГРАММАСЫ

Білім беру ұйымы (балабақша / шағын орталық, мектепалды сыныбы) _____

Топ: мектепалды

Балалардың жасы: 5 жастан

Жоспардың құрылу кезеңі: 19.08 - 23.08.2024ж.

Педагогтың аты-жөні _____

Апта күндері	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Күн тәртібі					
Балаларды далада қабылдау	<p>Балабақшадағы таңертеңгілік қабылдау мейірбикенің немесе дәрігердің балаларды профилактикалық тексеруден басталады. Олар болмаған кезде тәрбиеші балалардың денсаулығын бақылайды. Егер тәрбиеші мұқият болса, балалардың жеке ерекшеліктерін жақсы білетін болса, баланың дені сау екенін сыртқы түріне қарай анықтай алады. Әдетте, сау балалар, балабақшаға келіп, ойнай бастайды, бір-бірімен сөйлесіп, көп қозғалады.</p> <p>Егер тәрбиеші баланың жағдайы нашар деген күдік болса, ол ата-аналармен сөйлеседі, нәрестенің қалай ұйықтайтынын біледі, қандай шағымы бар және оның температурасын өлшейді. Егер ата-анасы кеткеннен кейін бала ауырса, тәрбиеші оны басқа балалардан оқшаулайды, төсекке жатқызады, болған жағдай туралы отбасы мүшелеріне хабарлайды және медициналық қызметкерді шақырады.</p> <p>Ұзақ уақыт бойы балабақшаға бармаған баланы дәрігердің немесе мейірбикенің қарауынсыз қабылдауға болмайды. Егер бала үш күннен артық балабақшаға келмесе, ата-аналар баланың сау екендігі туралы анықтама беруі керек.</p>				
Таңғы гимнастика	<p>Сапқа тізілу; оңға бұрылып, алға жүру; жүгіру (30-40сек), жүру, тыныс алуды қалпына келтіру; бірнеше бағанға қайта құрылу.</p> <p>Жалпы дамыту жаттығулары кешені.</p> <p>1. Бастапқы қалып: дене тік, қол белде</p> <p>1 - оңға адым жасап, қолдарын жанына жіберу;</p>				

	<p>2 - бастапқы қалып (дәл осы жаттығу сол жаққа да қайталанады және 5 рет қайталанады).</p> <p>2. Бастапқы қалып: аяқ алшақ, дене тік, қол белде</p> <p>1 - оңға еңкейіп, сол қолын басына қою;</p> <p>2 - бастапқы қалып (дәл осы жаттығу сол жаққа қайталанады және 5 рет қайталанады).</p> <p>3. Бастапқы қалып: аяқ алшақ, арқанды алға ұстау</p> <p>1 - арқанмен бірге оңға бұрылу, 2 - бастапқы қалып; 3 - солға бұрылу, 4 - бастапқы қалып; 4 рет қайталау</p> <p>4. Бастапқы қалып: дене тік, қол белде</p> <p>1 - 2 - отырып, қолдарын алға созу;</p> <p>3 - 4 - бастапқы қалып (жаттығу 5 рет қайталанады).</p> <p>5. Бастапқы қалып: дене тік, қол белде.</p> <p>1 - 4 - дейін санау арқылы оң жаққа секіру, 5-8 санау арқылы сол жаққа секіру, 9-12 - екі аяқпен секіру, кідіріс жасап, жаттығуды 2-3 рет қайталау.</p> <p>(дене шынықтыру)</p>				
<p>Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті</p>	<p>Еңбек: аумақты тазарту. Мақсаты: ақсақалдарға көмектесуге деген ұмтылысты дамыту. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке</p>	<p>Еңбек: балаларды гүлзарды жинауға тарту. Мақсаты: гүл бақшасындағы еңбекпен таныстырып, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін</p>	<p>Еңбек: гүл бақшасын арамшөптен тазарту. Мақсаты: өз жұмысының нәтижесін көруге, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін</p>	<p>Еңбек: учаседегі ұжымдық еңбек. Мақсаты: ортақ іске қатысу, істі соңына дейін жеткізуге дағдыландыру. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке</p>	<p>Еңбек: егілген өсімдіктерге күтім жасау (суару, қопсыту, арамшөптерден тазарту). Мақсаты: өсімдіктерді күтуге деген құштарлықты тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін</p>

	тәрбиелеу.	атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	тәрбиелеу.	соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.
	<p>Қуыршақ театры</p> <p>Қуыршақ, көлеңкелі театр қойылымын тамашалау, көрген қойылымның желісі менондағы кейіпкерлер туралы әңгімелесу;</p> <p>- «Менің сүйікті достарым» ертегі кейіпкерлерінің костюмдерінің элементтерін қағаздан жасап, дайын кейіпкер бейнесіне жапсыру⁷</p> <p>(шығармашылық іс-әрекет)</p> <p>Тақырыпқа сәйкес сюжетті-рөлдік ойын</p>	<p>Сөз асылы шешендік</p> <p>«Әжелер мектебі» жұмысын жандандыру, алдын-ала әзірленген «Ерте, ерте, ертеде ... » әжемнің ертегісін тыңдайық челленджи бейнематериалдарын тамашалау;</p> <p>- «Ертегілер әлеміне саяхат» сүйікті ертегілерді айтқызу;</p> <p>(қарым-қатынас іс-әрекет)</p> <p>- «Мен бастаймын, сен жалғастыр», дидактикалық ойын</p> <p>(қарым-қатынас іс-</p>	<p>Алуан-алуан кейіпкер бар</p> <p>«Менің сүйікті кейіпкерім», ермексаздан мүсіндеу, суретін салу;</p> <p>(шығармашылық іс-әрекет)</p> <p>Өзі қолдан жасаған кейіпкерінің образына еніп оның даусымен дыбыстау, сөйлеуді дамыту.</p> <p>(қарым-қатынас іс-әрекет)</p> <p>Ертегі тыңдату, ондағы кейіпкерлер туралы өз ойларын</p>	<p>«Өнерлі өрге жүзер»</p> <p>Ата-аналармен бірлескен әрекетте алдын-ала үйде әзірленген ұлттық оюлардың көрмесін қарастыру және жасалған бұйымдар туралы әңгімелесу;</p> <p>Тақырыпқа сәйкес жұмбақтар шешкізу.</p> <p>(қарым-қатынас іс-әрекет)</p> <p>Бұрыннан білетін әндерді айтқызу, билерді билету.</p> <p>(шығармашылық іс-әрекет)</p>	<p>«Ел іші – өнер кеніші»</p> <p>Педагогтар мен балалардың бірлескен театрландырылған қойылымдар байқауын ұйымдастыру:</p> <p>- театрландырылған қойылымдар қою үшін атрибуттарды орналастыру;</p> <p>- қойылым желісін ойластыру;</p> <p>- рөлдерді ортақ келісіммен бірге таңдау;</p> <p>- қойылымды қою.</p> <p>(қарым-қатынас іс-әрекеті,</p>

	<p>ойнату. (қарым-қатынас іс-әрекет, таным іс-әрекет, шығармашылық іс-әрекет)</p> <p>"Не жедім, тауып ал" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: анализатор арқылы затты табу. Ойын әрекеті. Дәм сезу анализаторы арқылы шешімін табу. Шарты. Көз жұмып ауызға салған затты шайнап не екенін анықтау. Тәрбиеші әр түрлі дәмдегі көкөністер мен жемістерді алу. Оларды жуу. Тазалағаннан кейін ұсақ бөлшектерге</p>	<p>әрекет)</p> <p>"Заттарды пазл ішіне орналастыру" үстел үсті ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың танымдық қабілеттерін, зейіндерін дамыту. (таным іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті)</p> <p>"Фигура жаса" қимыл-қозғалым ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды жүгіруге жаттықтыру. Ойын ережелері. Балалар барлық ойын алаңында жүгіреді. Сигнал берілген кезде олар тез орнында тұрып, қандай-да бір қалыпқа келу:</p>	<p>айтқызу. (қарым-қатынас іс-әрекет)</p> <p>Ойын «Не ұшады?» Мақсат-міндеттер: балалардың есту қабілетін дамыту. Ойын ережелері. Тәрбиеші балалармен шеңберге тұрады. Тәрбиеші ұшатын және ұшпайтын тірі және жансыз заттарды атайды. Зат атағанда тәрбиеші қолын жоғары көтереді. Мысалы, тәрбиеші: «қарға ұшады, үстел ұшады, ұшақ ұшады» және т.с.с. Балалар «ұшатын» зат болса, қолдарын көтереді, «ұшпайтын» болса қолдарын төмгн түсіріп тұрады.</p>	<p>Қимылды ойын «Тап және үндеме» Мақсат-міндеттер: балаларда сигнал бойынша әрекет ету, кеңістікті бағдарлау қабілеттерін дамыту. Ойын ережелері. Педагог ойынды бастайды. Ол балаларға ойыншық көрсетеді, балалар оны есінде сақтайды. Педагог барлығын қабырғаға қарап отыруға шақырады, ол ойыншықты тез жасырады және балаларға ойыншықты кім бірінші болып тапса, дауыстап айтпау керектігін, үнсіз саусақпен көрсету керектігін ескертеді. «Іздейміз!» командасы бойынша</p>	<p>шығармашылық іс-әрекет)</p> <p>Дидактикалық ойын "Менің ғажайып бұлттым" Мақсат-міндеттер: қиялды, эмоционалдық сфераны, табиғатты елестетіп қабылдауды дамыту (ойын релаксациялық кідіріс рөлін де атқарады). Ойын барысы: балалар шабындықта ыңғайланып жайғасады, тынышталып, көздерін жұмады. Тапсырма. Шабындықта демалып отырғандарын елестету. Құстардың дауысы естіледі,</p>
--	---	--	---	--	---

	<p>бөлу. Салыстыруға балалардың үстелдеріне қою. Ойын барысы. Тәрбиеші көкөністермен жемістерді бір балаға дәмін таттырып көзін жұмғызып «жақсылап шайнап қандай жеміс көкөніс екенін тауып айт». Балалар орындағаннан кейін тәрбиеші жемістермен сый көрсетеді.</p>	<p>шалқайып отыру, қолдарын көтеру аяқтарын көтеру т.б. Тәрбиеші кімнің фигурасы қызықты екенін атап өтеді. Жыл соңына қарай ойын күрделене түседі, оған топтық фигуралар енгізіледі - жұппен, үш. Сонымен қатар, балаларға белгілі бір позициядағы фигураны ұсынуға кеңес беріледі: тек тұру, төрт аяғымен тұру, отыру т.б. (дене шынықтыру)</p>	<p>Жүргізуші рөліне балалар да тағайындалады. Ойын алдымен баяу қарқын, содан кейін жылдам ойнатылады. (таным іс-әрекеті)</p> <p>"Қайда барсаң – соны табасың" дидактикалық ойыны.</p> <p>Мақсат-міндеттер: балаларды кеңістікті бағдарлауға баулу. Педагог белгілі заттарды (жемістер мен көкөністерді немесе ойыншықтарды, не құралдарды) ойын алаңының түрлі жерлеріне салады. Бала педагог айтқан бағытты қолмен көрсетіп, сол бағыт бойынша жүріп,</p>	<p>балалар орнынан тұрып, іздейді. Кім тапса, алдымен тәрбиешіге келіп, қалғандары естімеуі үшін ақырын айтады. Ойын балалардың көпшілігі ойыншық тапқанша дейін жалғасады. Ойыншықты бірінші болып тапқан ең мұқият және тапқыр ойыншы атап өтілді. Ойын 2 рет қайталанады (дене шынықтыру)</p>	<p>шөптер мен гүлдердің иісі шығады, бұлт аспанда қалықтайды. Аспандағы бұлтты таңдап, оның неге ұқсайтынын айтып беруді ұсынады. (шығармашылық іс-әрекет)</p> <p>Қимылды ойын "Үкі"</p> <p>Мақсат-міндеттер: белгі бойынша әрекет етуге тәрбиелеу</p> <p>Ойын барысы: Ойын барысы. Барлық ойыншылар құстар, бір бала - үкі. «Күн» белгісі бойынша құстар алаңда ұшып жүреді, қанаттарын қағып, дәндерін шоқиды. «Түн» деген белгі</p>
--	--	--	---	---	--

			<p>жасырылған объектіні табу керек. Педагог нұсқауларды нақтылы және дұрыс беру керек: алға бес қадам, солға бұрылып екі қадам, оңға тағы екі қадам. Күрделенуі: балалардың өздері топтастарына нұсқау беріп, жүргізуші бола алады.</p> <p>(таным іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті)</p>		<p>бойынша барлығы тоқтап, қимылсыз тұрады. Үкі ұшып келеді, қозғалатындарға қарап, оларды ұясына апарады. Содан кейін қайтадан «күн» белгісі беріледі, үкі ұясына тығылады, балалар – алаңда ұшып жүреді. Ойын осылай бірнеше рет қайталанады.</p> <p>(дене шынықтыру)</p>
Гигиеналық шаралар	<p>Салқын сумен жуыну. Сүртіну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне</p>	<p>Салқын сумен жуыну. Сүртіну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне</p>	<p>Салқын сумен жуыну. Сүртіну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне</p>	<p>Салқын сумен жуыну. Сүртіну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне</p>	<p>Салқын сумен жуыну. Сүртіну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне</p>

	қызмет ету дағдыларын жетілдіру (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	қызмет ету дағдыларын жетілдіру (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	қызмет ету дағдыларын жетілдіру (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	қызмет ету дағдыларын жетілдіру (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	қызмет ету дағдыларын жетілдіру (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).
Таңғы асқа дайындық	Гигиеналық дағдылар Балалардың назарын тағамға аудару; тамақтану мәдениеті бойынша баламен жеке жұмыс; этикет ережесі.	Гигиеналық дағдылар Балаларда мәдени-гигиеналық дағдыларын қалыптастыру, тамақтану кезінде ас құралдарын дұрыс пайдалану қабілетін жетілдіру.	Гигиеналық дағдылар Балаларға дұрыс білім беру, үстел басында өзін дұрыс ұстау, тамақтану кезінде сөйлемеу, басқа балалардың мазасын алмау.	Гигиеналық дағдылар Өзіңіздің сыртқы келбетіңізді қадағалап, жолдастарыңыздың сыртқы келбетіндегі кемшіліктерді еске салып, оларға көмектесуге ниет білдіруді дағдыға айналдырыңыз. Тігісте жыртылған киімді тігу қабілетін жетілдіріңіз.	Гигиеналық дағдылар Балалардың назарын тағамға аудару; тамақтану мәдениеті бойынша баламен жеке жұмыс; этикет ережесі.
Таңғы ас	Көркем сөз Екі қоян отырып, Сыр айтады жасырын. Сұр қасқырдың тәбетін, Берсе бізге асырып. Тәбетін біз қайтеміз,	Көркем сөз Денемді таза ұстап, Шомыламын ағынмен. Тамақ ішер алдында, Қол жуамын сабынмен.	Көркем сөз Нәйім-нәйім, бауырсақ, Қойға қарай жүгірсек, Қой ішінде көк ісек, Жақсы бала малсақ, Жаман бала үй	Көркем сөз Микробтар қаскүнем, Көрмесем де білемін. Ішер кезде асты мен, Қолды жуып жүремін.	Көркем сөз Балаларға – тортымыз, Барлық жұртқа құртымыз. Балмен піскен қауыршақ, Балдай тәтті

	Тісін берсін қасқырдың.		күшік. Нәйім-нәйім бауырсақ, Бауырсақты қуырсақ. Жақсы бала малсақ, Жаман бала ауылсақ. (І.Жансүгіров))		бауырсақ. Қауын –қарбыз, көкөніс, Қанша жидек, көп жеміс. Қане, тойып алыңдар, Тамақтан соң ойын бар .
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті	Дене шынықтырудан ойын-жаттығу "Көңіліміз тамаша!" Мақсат-міндеттер: Балаларды гимнастикалық қабырғаның басына дейін сатыдан аттамай өрмелеп, басқа аралыққа ауысып төменге түсу; балаларда бір аяқтан екінші аяққа алға айналдыра отырып және қос аяқтап ыршып секіру дағдыларын дамыту; аяқтың ұшымен,	Көркем әдебиеттен ойын-жаттығу Төкен Айдарханов "Жанашыр" Мақсат-міндеттер: Балаларды шығарма мазмұнының мағынасына байланысты интонациямен мазмұндауға үйрету; кейіпкерлерге және олардың іс- әрекеттеріне өз ойын айта білу; өз ойын айта білу, басқалардың пікірін тыңдай білу дағдыларын дамыту;	Математика негіздерінен ойын- жаттығу "Ақтөстің Сандар әлеміне саяхаты" Мақсат-міндеттер: Сандарды заттар санымен байланыстыру қабілетін қалыптастыруды жалғастыру. 10 саны туралы түсініктерін қалыптастыру.Басқа сандар арасында санды табу дағдысын қалыптастыру. Алға және артқа қарай 10- ға дейінгі санау	Қоршаған ортамен танысудан ойын- жаттығу "Үй жануарлары" Мақсат-міндеттер: Балалардың үй жануарлары туралы ойларын жүйелеу, балаларды үй жануарлары мен олардың балаларымен таныстыруды жалғастыру: жануарлардың әдеттері, тамақтану ерекшеліктері, өмір сүру жағдайлары, адамдарға пайдасы;	Құрастырудан ойын-жаттығу "Аквариумдағы балықтар" Мақсат-міндеттер: Табиғи материалдан балықтың бейнесін жасауға үйрету; шығармашылықты және ұқыптылықты дамыту, ұжымда достық қарым- қатынасты тәрбиелеу.

	<p>өкшемен, табанмен, табанның ішкі жағымен, тізені жоғары көтеріп, ұсақ және алшақ адымдап жүру; жұптасып бір қатармен жүгіру; баянат (рапорт) қабылдау дағдыларын жетілдіру.</p>	<p>өзгеге жанашырлық танытып, қамқор болуға, адамгершілікке тәрбиелеу.</p> <p>Музыкадан ойын-жаттығу ""Торғай" әні" Мақсат-міндеттер: Берілген тапсырманы зейін қойып орындауға үйрету. Ойын арқылы балалардың қимыл іс - әрекетін дамыту. Балаларды ептілікке, шапшаңдыққа тәрбиелеу. Ұжым болып бірлесіп ойнауға тәрбиелеу.</p>	<p>қабілетін дамыту.</p> <p>Сурет салудан ойын-жаттығу "«Менің сүйікті күшігім» (губкамен бояу)" Мақсат-міндеттер: Үлпілдек жануарларды (күшік) дәстүрден тыс «губкамен бояу» техникасымен сурет салуды үйрету; балаларды күшіктің бейнесін өз бетімен қағаз бетінде орналастыра бере білуге, оның сыртқы кейпінің негізгі ерекшеліктерін бере білу біліктіліктерін қалыптастыру; гуашьпен дәстүрден тыс техникамен сурет салуды жетілдіру; қиялдарын,</p>	<p>танымдық белсенділікті, талдау қабілетін, байланыстырып сөйлеуді дамыту; жануарларға деген сүйіспеншілікті, жанашырлық, көмек көрсету қабілеттерін дамыту.</p>	
--	--	---	--	---	--

			шығармашылық белсенділіктерін дамыту, ұқыптылыққа тәрбиелеу.		
Серуенге дайындық	<p>Өз-өзіне қызмет көрсету дағдыларын қалыптастыру.</p> <p>Киінудің бірізділік алгоритмін бекіту. Бір-біріне көмек көрсету (тәрбиешінің және белсенді балалардың көмегі), серуенге мотивация (мазмұны, проблемалық жағдаяттар), көркем сөзбен ынталандыру (мақал-мәтелдер, жаңылпаштар, жұмбақтар, өлеңдер).</p> <p>Көтеріңкі көңіл-күй сыйлау</p> <p>Серуендеуге дайындық.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алдағы іс-шараға арналған ереже: шығу алдында топты ретке келтіру; киіну бөлмесінде өзін-өзі ұстау ережелерін қайталау. 2. Киімді киіндіру алгоритмін қайталау. 3. Әр түрлі ауа-райында (қар, жаңбыр, жел) көшеде өзін-өзі ұстау ережелеріне баса назар аудару - тәрбиешінің өзі көшедегі жағдайға сүйене отырып таңдайды. 4. Балалар өздігінен киінеді, қажет болса - тәрбиешінің немесе басқа баланың көмегі. 				
Күндізгі серуен	<p>Күннің көзін бақылау.</p> <p>Мақсаты: балаларға күн туралы мағлұмат беру.</p> <p>Білімдерін жетілдіру.</p> <p>Балалар аспанда жарқырап тұрған не? Ол неге ұқсайды?</p> <p>Күннің көзі болмаса біз өмір сүре аламыз</p>	<p>Жәндіктерді бақылау (көбелектер).</p> <p>Мақсаты: көбелектердің тіршілігі жайындағы білімді толықтыру; бақылау арқылы жаңа ақпараттарды алуға баулу.</p> <p>Күн сайын жәндіктер</p>	<p>Ересектердің бақшадағы еңбегін бақылау</p> <p>Мақсаты: балаларда көктемде топырақты дайындап, көкөніс егу науқаны басталатыны жайында түсінігін қалыптастыру.</p> <p>Тынымсыз еңбек ету</p>	<p>Аквариумдағы балықтар</p> <p>Мақсаты: балалардың аквариумда балықтар тіршілік ететіні туралы (атаулары берілген), ұлулар, өсімдіктер (балықтар жүзеді, ұлулар жорғалайды, ал</p>	<p>Бақылау: "Балықтар қалай жүзеді?"</p> <p>Мақсаты: балалардың судағы балықтардың қозғалуының бейімделушілік ерекшеліктері туралы ойларын нақтылаңыз (балықтар әр түрлі</p>

	<p>ба? Күннің бізге қандай пайдасы бар? Көркем сөз Күн шыққанда: Алақай, алақай! Күн шықты күн шықты! Жер үстінде нұр шықты! "Күн - түн" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсаты: ұйымшылдықпен ойнай білуге баулу. Ойын шарты: балалар көңілді шеңбер жасап тұрады. Жүргізуші: "Күн"-десе, балалар қозғалып жүреді, қимылдайды. "Түн"-десе, балалар қимылсыз, ұйқыға кеткендей қатып қалады. Осы сәтте бір бала</p>	<p>көбейіп келеді: масалар, көбелектер, қоңыздар. Көбелектердің бірнеше түрін (капустница) ажырата білуге үйрету. Көбелектердің қанаттарында өте әдемі өрнек бар - ол ең әдемі табиғатпен жаратылғандардың арасында. Көбелектердің қанаттарын ұстауға болмайды, өйткені олар нәзік тозаңмен жабылған, оны өшіру оңай, бірақ содан кейін көбелек ұша алмайды. Балаларға көбелектер жұмыртқалайтынын түсіндіру, содан кейін өсімдіктердің жапырақтарын жейтін осы</p>	<p>нәтижесінде адамдар көкөністі өсіріп күтуде мол өнім алу мүмкіндігіне ие болатынын, балаларға түсіндіру. Қимылды ойын «Арқан тартыс» Мақсаты: күш-жігерді дамыту, қарсыласын өз жағына тартуда шыдамдылық таныту. Еңбек: гүлзарға гүл отырғызу Мақсаты: гүл отырғызатын орынды таңдап алып оны суару. Еңбек мәдениетін қалыптастыруды үйрету. (еңбек құралдарын қолдану, жұмыс орнын таза, ұқыпты ұстау). "Аққу-қаздар" қимыл-қозғалыс</p>	<p>өсімдіктер өседі; барлығы тірі) деген балалардың ойларын нақтылайды; аквариум әдемі, оған қарау жағымды. Жұмбақ жасырады Төрт бұрышты шыны ыдыс Терезесі жоқ, іші толы су. Осы үйдің ғындары Шетінен шебер жүзгіштер. (Аквариум) Барлығы аквариумға барады. «Бұл жерде біздің балықтар тіршілік етеді», - дейді педагог. - Алдымен біз оларға қараймыз: олардың бәрі сау ма, жүзіп жүр ме. Енді біз оларды тамақтандырамыз»-дейді. Педагог бір балаға</p>	<p>бағытта оңай, тез жүзеді, олардың әрдайым арқасы бар) жоғарыдан, қарын төменнен, сондықтан созылған және тайғақ дене, сүйір бас, жүзбе жүзуге көмектеседі; балықтар әр түрлі бағытта оңай бұрылады - оларға құйрығы көмектеседі; ауру балықтар баяу, теңселіп, бүйірлеріне құлайды, мұндай балықтарды емдеу керек). Бақылау кезінде педагог ойыншық балықты балықтың денесінің бөліктерін балалармен жақсырақ тексеруге, оның қимылын көрсетуге қолдана алады.</p>
--	--	---	--	---	---

	<p>ойын шартын бұзса, ойыннан шығарылады. Дұрыс ойнаған балалармен ойын жалғасын табады.</p> <p>Еңбек: ауладағы қоқыстарды жинақтау.</p> <p>Мақсаты: балаларды тазалыққа, бірлікке баулу.</p> <p>Керекті құралдар: сыпырғыш, шелек, қалақша.</p> <p>"Соқыр теке" қазақ ұлттық қимыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсаты: балаларды ойын ережелерін сақтап, әділ ойнауға баулу; кеңістікті бағдарлау, қимылдарды, тепе-теңдікті сақтай жүріп, үлестіре білуге, бір-бірлеріне кедергі жасамауға</p>	<p>жұмыртқалардан құрттар шығады. Кейінірек құрттар іштен бөлінген жіппен оралып, қуыршаққа айналады, ал қуыршақтардан көбелектер қайта пайда болады.</p> <p>Жұмбақ</p> <p>Гүл ұшып гүлге қонады, Гүл бақшам гүлге толады. (Көбелек)</p> <p>Тәрбиеші жәндіктерді сипаттайды, балалар болжайды.</p> <p>"Сипаттама бойынша тап" дидактикалық ойыны.</p> <p>Мақсаты: суреттейтін әңгіме құруға, зейінді, келісімді сөйлеуді дамытуға, ұқсастықтар мен</p>	<p>ойыны.</p> <p>Мақсаты: санамақты қолданып, жүргізушіні тағайындауға, ойын шартын бұзбай ойнауға дағдыландыру; кеңістікті бағдарлауға, жалтарып жүгіруге; жылдамдыққа, шапшаңдыққа, зейінділікке тәрбиелеу.</p> <p>Сөйлеу, ойлау қабілеттерін дамыту.</p> <p>Ойын шарты.</p> <p>Балалардың ішінен бірін "қасқыр" етіп сайлайды, қалғаны "аққу-қаздарды" сомдайды.</p> <p>"Құсшы" болып алғашында педагог, кейін балалардың бірі болып, ойынды жүргізу мүмкін.</p>	<p>бір қорап тамақ, екіншісі - қақпақ береді, үшіншісі тағы бір нәрсе жасауды сұрайды, балықты тамақтандыру әдісі мен өлшемін көрсетіп тамақтандырады.</p> <p>Балықтардың қалай тамақтанатынын бақылауды сұрайды, содан кейін бәрі бірге балықты тамақтандырады.</p> <p>Тәрбиеші жалпы назарды балықтың тамағына дарады: «Бұл балыққа арналған ерекше тағам. Мен екі кішкентай қасық беремін. Біздің балыққа бұдан артық қажет емес».</p> <p>«Балықтардың өмір сүру жағдайларын қалай жақсартуға</p>	<p>Жұмбақ жасырады</p> <p>1) Суда оның өмірі, суда оның қорегі</p> <p>2) Аузы бар, ізі жоқ, терісі бар, жүні жоқ.</p> <p>3) Құйрығы жерге тимейді</p> <p>Жотасы күнге күймейді.</p> <p>4) Аяғы жоқ жүрмейді, қанаты жоқ ұшпайды</p> <p>Жер бетінде өмір сүре алмайды.</p> <p>5) Суда өседі, өнеді</p> <p>Сыртқа шықса өледі</p> <p>Бақылау: "Бізде қандай балықтар бар?"</p> <p>Мақсаты: балаларға әр түрлі балық түрлерін салыстыруға - олардың құрылымы мен мінез-құлқына қарай, айырмашылық белгілерін табуға және оларды сөйлеу</p>
--	--	---	--	---	---

	<p>дағдыландыру; түйсік, зейін қабілеттерін дамыту; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойыншылар шеңбер құрып тұрады. "Соқыр текені" санамақ арқылы тағайындайды. Содан соң "текені" ортаға шығарып, көзін байлап, бір орында айналуы сұрайды. Балалар осы кезде: "Бір, екі, үші! Соқыр теке, бізді ұста!" - деп "соқыр текені" қолымен түртіп қойып, одан айнала қашып жүреді. "Соқыр текенің" міндеті - түрткен баланы ұстап алу және оны танып, есімін атау.</p>	<p>айырмашылықтарды табуға дағдыландыру. Еңбек: ойыншықтарды жуу (өндеуге жарайтын), төсенішке кептіру. Мақсаты: жұмысқа деген оң көзқарасты, тапсырмаларды жауапкершілікпен тәрбиелеу. "Көбелектер" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсаты: сигнал бойынша жүгіру бағытын, тоқтамай, өзгерте білуге машықтандыру; кеңістікті бағдарлау, қимылдарды үлестіру қабілеттерін жетілдіру. Педагог ойын барысында "Оңға!", "Солға!", "Кері!",</p>	<p>Құсшы құстарды жем жеуге босатады да, былай дейді: - Аққу-қаздар! (Ға-ға-ға) - Жем жедіңдер ме? (Иә, иә, иә!) - Су іштіңдер ме? (Жо-оқ, жо-оқ!) Құсшы: - Суға ұшып келіңдер! Ошаққа абайлап жетіңдер! Сақ болыңдар, аш қасқыр келеді! "Аққу-қаздар" иелеріне қарай ұшулары керек. Ал, "аш қасқыр" болса, құстарды ұстап алып жеуге тырысады. Ұсталған "аққу-қаздар", "қасқырға" көмектеседі. Сөйтіп, аққу-қаздар азайып біткенше, ойын жалғасады.</p>	<p>болады?» Мақсаты. Балаларға аквариум тұрғындары үшін тұрмыстық жағдайды ересектер мен балалар жасайтындығын, аквариумды қадағалап, қарау керек екенін көрсетіңіз: су құйыңыз, шағылыстырғышты қосыңыз, әйнекті сүртіңіз және тазалаңыз, түбінен кір жинаңыз; Шағылыстырғышпен жарықтандырылған таза аквариум өте жақсы көрінеді, балықтар өздерін жақсы сезінеді, ауырмайды, балалар мен ересектер аквариум жанында демалуға болады.</p>	<p>кезінде дұрыс көрсетуге үйрету. Бақылау кезінде педагог сұрақтар қояды: «Аквариумдағы балықтар бірдей ме, әлде әр түрлі ме? Олардың айырмашылығы неде? Қандай балықтар үлкен және қайсысы кішкентай? Олардың түсі бірдей ме? Олар қайда жүзеді? Сұрақтар аквариум балықтарының түрлік құрамына байланысты әр түрлі болуы мүмкін. "Қара сиыр" ұлттық қимыл-қозғалыс ойын. Мақсаты: балаларды ойын ережелерін қатаң сақтауға үйрету; кеңістікті</p>
--	--	--	--	--	---

	<p>Педагог балалар тым алшақ қашып кетпес үшін, үлкен шеңберді сызып қояды.</p> <p>Ойыншылар сол шеңберден аспай ойнау керек.</p> <p>Шеңберден шығып кеткен бала, ойыннан да шығады.</p> <p>Кім ұстанылып, танылып жатса, "соқыр теке" болып, ойынды жалғастырады.</p>	<p>"Алға!" деп, белгілер беріп тұру мүмкін.</p> <p>Балалар кездейсоқ айтылған белгілерді есті жүріп, жүгіру бағыттарын жылдам өзгертіп, ары қарай қимылдау тиіс.</p> <p>Сондай-ақ, демалу кезеңін ескеруге болады. Балалар "Гүлдер!" атты белгі бойынша өз орындарына тоқтап қала алады.</p> <p>"Нысанаға тигіз" қимылды жаттығуы.</p> <p>Мақсаты: қапшықты нысанаға көзбен мөлшерлеп, лақтыруды жетілдіру; күшін дамыту.</p> <p>Еркін ойындар.</p>	<p>Дидактикалық ойын.Тәжірибе мен сараптама</p> <p>«Бауда не өседі,бақшада не өседі?»</p> <p>Мақсаты: өсімдікті өсу орнына байланысты топтастыру.</p> <p>Балалардың ойлау қабілеті мен сөздік қорын дамыту.</p> <p>Өзіндік іс-әрекет:</p> <p>ойыншық пен рөлдерді бөлісуде мәдениетті түрде келіспеушілік тұстарын білдіріп, өз ойын іске асыра білу.</p>	<p>Педагог балаларды әйнекті қалай тазартатынын, су қосатынын көруге шақырады.</p> <p>"Балықшылар мен балықтар қимыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсаты: балаларды ойынның шарты бойынша, әділ ойнауға баулу; бір немесе қарама-қарсы бағытта, бір-біріне соғылмай, жылдам жүгіре білуге дағдыландыру; дене бұлшық еттерін нығайту, ептілікті, жылдамдықты дамыту.</p> <p>Балалар "балықшыларды" (бір-екі бала) санамақпен тағайындайды, қалған балалар "балықтарды"</p>	<p>бағдарлай білуге, шапшаңдыққа, тапқырлыққа баулу, достыққа тәрбиелеу.</p> <p>Ойын барысы.</p> <p>Ойынға 3 не 10, одан да көп ойыншы қатынасады.</p> <p>Көбінесе ойынға қара зат таңдап алынады (ескі малақай, құм салған дорба т. б.).</p> <p>Ойынға қатынасушылар шеңбер құрып, көздерін жұмып тырысады. Ойынды басқарушының берген бұйрығымен бір ойыншы шеңберден шығып, тығуға әзірленген затты алып тығылады. Ойынға қатынасушылардың міндеті — сол тыққан затты іздеп табу. Егер тығылған</p>
--	--	--	--	---	--

				<p>сомдайды. Белгі бойынша "балықтар" алаңның бір жағынан екінші жағына, бірін-бірі итермей, соғылмай, жылдам жүгіреді Сол кезде алаңның ортаңғы екі шетінде тұрған "балықшылар" "балықтарды" қолмен түртіп, ұстап алуға тиісті. Ойынның соңында балалар "балықшылар" ұстаған "балықтарды" санайды, жеңіске жеткенді табады. Ойын бірнеше рет қайталану мүмкін.</p>	<p>зат табылса, ойын жүргізуші ойынға қатынасушылардың барлығына естірте дауыстап жариялайды да, барлығын табылған заттың төңірегіне жинайды. Заттың иесі өз затын қорғайды да, басқалары оны алдап-сулап, көңілін басқа жаққа бұрып әлгі затты тартып алуға тырысады. Затты кім ала алатын болса, сол затты тығушы қызметін атқарушы болады да, қалғандары қайта шеңбер құрысып көздерін жұмады. Ойын осы тәртіппен жүре береді.</p>
Серуеннен оралу	<p>Серуеннен оралу кезіндегі ескертулер: - учаскіден шығар алдында, аяқ-киімді, қалталарды құм-қоқыстан қағу; - балабақшаға кірер алдында балаларға аяқтарын жақсылап құрғату;</p>				

	<p>- ғимаратқа тыныштықпен, есікті тарс жаппай кіру; - серуенге шығарылған жабдықтар мен ойыншықтарды белгілі жерге тізіп қою; Балалардың жүйелі түрде жылдам шешіне білу, киімдерді шкаф сөрелеріне ұқыпты орналастыра білу қабілеттерін жетілдіру. Жеңдерін түріп, қолдарын сабындап, суды жан-жаққа төкпей, тазарғанша жуа білу дағдысын дамыту. Айнаның алдында беті мен үстін бақылап, шашын тарап, асқа толық қанды дайын түрінде келуге машықтандыру.</p>				
Гигиеналық шаралар	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).
Түскі асқа дайындық	Ұйқыдан кейінгі демалыс: ояту	Қолды жуу ережелерін бекіту;	Балаларды өз бетінше киінуге, аяқ	Дәретханадан кейін және кейін	Балаларды сыртқы келбетін бақылауға ,

	гимнастикасы.	ойын - жарыстар; тәрбиешінің тазалық туралы әңгімесі; балалардың өзін-өзі бақылауы.	киім киюге үйрету, өзіне-өзі қызмет ету дағдыларын дамыту; балаларда шкафтан киім алу және оны шешкеннен кейін орнына қою, бәрін ұқыпты бүктеу қабілеттерін қалыптастыру.	қажет болған жағдайда қолды жуу қабілетін нығайту.	қол орамалды уақытында қолдануға тәрбиелеу.
Түскі ас	Көркем сөз Су-өмір жүрегі Денсаулық тірегі. Шөлдесең , қанасың. Жуынсаң, тазасың. Дидактикалық ойын "Жұмбақ жасыр" Мақсаты: балаларды құстарды сипаттау арқылы , құстар туралы жұмбақтар ойлап табуға жаттықтыру.	Көркем сөз Сырттан келіп үнемі, Сабынмен қол жуамыз, Таза болды мұнтаздай, Тағамға қол созамыз.	Көркем сөз Жуамын, Жуамын, Тісімді ысқылап, Жуамын, Жуамын, Қалмасын тісте қақ. Жуамын, Жуамын, Тес жегі болмасын. Жуамын, Жуамын, Түрлі иіс қалмасын. Тіс жуды балаңыз, Анашым, қараңыз.	Көркем сөз Жии-жиі жуын сен, Таңертен де кешке де, Жуын күндіз-кешке де, Жуын күндіз-түсте де, Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде.	Көркем сөз Шомылған баланы, Аймалап алады. Сүртеді қолыңды, Сүртеді жаныңды.
Күндізгі ұйқы	Балалардың тыныш ұйқысы үшін қолайлы жағдайлар жасау. Баланың психофизикалық әлеуетін қалпына келтіру. Желдету. Тыныштықты сақтау. Балаларды ұйқысынан ояту. Балалар ағзасының физиологиялық				

	белсенділігін арттыру мақсатында ояту гимнастикасын жасату (шынықтыру жаттығулары, тренажерлық жүгіру жолдарын пайдалану, музыкалық жаттығулар, қимыл-қозғалысқа құрылған санамақ және басқа).				
Ұйқыдан тұру	Балаларды ұйқысынан ояту. Балалар ағзасының физиологиялық белсенділігін арттыру мақсатында ояту гимнастикасын жасату (шынықтыру жаттығулары, тренажерлық жүгіру жолдарын пайдалану, музыкалық жаттығулар, қимыл-қозғалысқа құрылған санамақ және басқа).				
Бесін асқа дайындық. Бесін ас.	<p>Гигиеналық дағдылар Өзін үстел үстінде дұрыс ұстай білу қабілетін бекіту; жуу ережелерін бекіту.</p> <p>Көркем сөз Сырттан келіп үнемі, Сабынмен қол жуамыз, Таза болды мұнтаздай, Тағамға қол созамыз.</p>	<p>Гигиеналық дағдылар Қолды жуу ережелерін бекіту; ойын - жарыстар; тәрбиешінің тазалық туралы әңгімесі; балалардың өзін-өзі бақылауы.</p> <p>Көркем сөз Сылдырлайды мөлдір су, Мөлдір суға қолыңды жу. Жуынсаң сен әрдайым, Аппақ бетің, маңдайың.</p>	<p>Гигиеналық дағдылар Тамақтану кезінде мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруды жалғастырыңыз: ас құралдарын дұрыс пайдалану (ас қасық және шай қасық, шанышқы); майлықты ұқыпты пайдалану мүмкіндігі; нанды ұсатпау, ауызды жауып, тамақты шайнау, тамақтану кезінде сөйлеспеу; сыпайы болуды үйрету (тамақ үшін алғыс айту, тазалық пен</p>	<p>Гигиеналық дағдылар Үстел басында тыныш отыру әдетін қалыптастыру</p> <p>Көркем сөз Үсті-басым ұқыпты, Таза жүрем әрдайым. Жолатпаймын кірді мен, Тазалықты таңдаймын!</p>	<p>Гигиеналық дағдылар "Тазалық-денсалық кепілі" қолды жуу ережелерін бекіту; ойын - жарыстар; тәрбиешінің тазалық туралы әңгімесі; балалардың өзін-өзі бақылауы.</p> <p>Көркем сөз Тиін жаңғақ жарады, Ешкі шөп жеп барады. Құстар дәнді шоқиды, Ұлу отыр қоқиып. Сүйекті жеп күшігім, Ара балды сорады. Жемге тойған бұзауым,</p>

			ұқыптылық қажеттілігі.) Көркем сөз Жылы сумен қолымды, Тазалап мен жуамын. Қолыма алып сабынды, Алақанды жуамын.		Қамаулы тұр қорада. Ботқа жеймін дейсің бе? Қазір жасап беремін. Сүт ботқасын көп жесең, Жылдам өсіп кетесің.
Тәрбиеші мен баланың еркін әрекеті	"Хан "алшы"" қазақ ұлттық ойыны. Мақсаты: балаларды ойшылдыққа, тапқырлыққа, дәлдікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу; қол моторикасын, дене тепе-теңдігін жетілдіру. Бұл ойынға 5 немесе 10 бала қатыса алады. Көп асықтың ең ірісін қызыл түске бояп қояды. Бұл асық - "хан" асығы. Асықтар тізіліп	"Орамал тастамақ" қазақ ұлттық ойыны. Мақсаты: балаларды шапшаңдыққа, тапқырлыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Балалар шеңбер жасап тұрады. Бастаушы(тәрбиеші) балаларды айнала жүріп бір баланың артына орамал тастап каетеді. Артына орамалды тастағанын сезген бала менің артамда деп жауап береді. Артына	"Тақия тастамақ" қазақ ұлттық ойыны. Мақсаты: балаларды шапшаңдыққа, зейінділікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Балалар дөңгеленіп, шеңбер құрап отырады. Балалардың арасынан бір бала таңдалады да қалғандары көздерін жұмып отырулары тиіс. Таңдалған бала дөңгеленіп отырған балалар сыртымен ақырын жүріп, бір	"Күш сынаспақ" қазақ ұлттық ойыны. Бұл ойын стол үстінде екі баланың білек сынасуымен орындалады. 2 бала шынтақтарын столға тірек қол бастарын айқстырады. Кім білекті столға жықса сол бала жеңіске жетеді. Ағаш аттың үстінде аттың басын ұстап тұрып 2-ші қашан білектен тартысып сынасуға да болады. Бірақ баланың қауіпсіздігі	Қимылды ойын: "Соқыр теке". Мақсаты: балаларды шапшаңдыққа тәрбиелеу. Дене бұлшық етін дамыту; ойын шартын бұзбай ойнай білуді жетілдіру. Ойынға керекті құралдар: көз байлайтын орамал. Ойынның шарты. Балалардың арасынан санамақ арқылы бір бала таңдалып алынады. Оның көзін орамалмен байлайды

	<p>қойылады да бастаушы хан асығымен оларды көздеп құлатады. Құлаған асықтарды жинап алады. Егер хан асығы бүк,шік,тайқы-қалыптарымен түссе, бастаушы жақын құлаған асықтарды ата береді. Егер бастаушы асықтарды қолымен құлатып алса немесе басқа асықтарымен атса, онда ойынды келесі бала жалғастырады. Ең соңында хан асығы кімнің қасында қалса, сол бала жеңіске жетеді. Келесі ойынды жеңіске жеткен бала жалғастырады. (дене шынықтыру)</p>	<p>орамалдың тасталғанын сезбесе ол өлең, тақпақ айтып немесе билеп беруі керек. Балалар шеңбер бойында көздерін жұмып тұруы керек. Ойын осылай жалғаса береді. (дене шынықтыру)</p> <p>Қимылды ойын: "Шырмауық". Мақсаты: балаларға ойын шартын түсіндіру. Ойынды аяғына дейін тиянақты ойнауға үйрету. Ойын шарты: Санамақ арқылы балалардың ішінен бір бала алынады. Ол бала шырмауықты шешкіш. Ал басқалары шеңбер бойымен тұрады да</p>	<p>баланың артына тақияны білдірмей тастап кетеді. Тәрбиеші белгісінен кейін балалар көздерін ашады. Жан жағына жылдам қарап, тақияны өзінде екенін білсе, сезсе жылдам орнынан тұруы керек. Егер орнынан дер кезінде тұра алмаса онда өз өнерін көрсетеді: тақпақ, өлең, би және т.б. Және де орнынан тез тұрып үлгірген балаға ұлттық ою өрнек бейнесі беріледі. Көп ою жинаған бала жеңімпаз. Бұл ойынның тағы бір нұсқасы бар. Тақияны өзінде екенін сезген бала тақияны тастаған</p>	<p>қатаң бақыланады. (дене шынықтыру)</p> <p>Қимылды ұлттық ойын: "Арқан тарту". Мақсаты: ұлттық ойынға деген қызығушылықтарын арттыру; ойын шартын бұзбай ойнай білуді жетілдіру. Ойын шарты. Балалар екі топқа бөлініп, арқанның екі ұшынан ұстап, белгіленген меже бойынша күш сынасып тартысады. Берілген межеден асып кеткен топ жеңіледі. Оларды өздеріне тартып алған топ мәреге жетеді. Сөйтіп ойын кезекпен жалғасын табады.</p>	<p>да, беске дейін санап айналдырады. Сөйтіп, соқыр теке басқа балаларды ұстауға кіріседі. Егер соқыр теке балалардың біреуін ұстап алса, сол бала соқыр теке болады. Сондықтан балалар соқыр текеге ұсталмауға тырысады. Солай ойын жалғасын табады. (дене шынықтыру)</p>
--	---	--	---	--	---

	<p>Қимылды ойын: "Қойлар мен қасқыр". Мақсаты: балаларды ойын шартын бұзбай бірлесіп ойнауға, бірлікке, достыққа тәрбиелеу. Ойлау, сөйлеу қабілетін дамыту. Ойынға қажетті құралдар: ағаш ат немесе резеңке ат, қамшы. Ойын шарты: Қойшы қойларды өрісте бағып жүреді, ал қойлар алаңсыз жайылып жүреді. Кенет аш қасқыр жақындап келіп қалады. Қасқырды байқап қалған қойшы: қойларым, қашыңдар, аш қасқыр! келіп қалды дегенде қойлар аш қасқырдан қашулары</p>	<p>бір - бірінің қолдарын жібермей, қолдарының астынан олай - бұлай өтіп шырмала бастайды. Сөйтіп балалар шырмалып біттік дегенде, шырмауықты шешуші келіп шырмалған балаларды шешуі керек. Шеше алмаса айыбын өтейді. (дене шынықтыру)</p>	<p>жүргізушіні қуып жетуі керек. Ал, жүргізуші қуған баланың орнына келіп отыруға тырысады. Егер бала жүргізушіні ұстай алмаса айыбын өтейді. Ал, қуып жетіп алса, ойынға жүргізуші сол бала болады. (дене шынықтыру)</p>	<p>(дене шынықтыру)</p>	
--	--	---	---	--------------------------------	--

	керек. Ал қойшы қойларын аман алып қалу үшін, атымен шауып, қолына қамшысын алып қасқырды қуады. Қасқырды қойшы соғып алса, қойшы қасқырға ән, бй билетеді. Ал қасқыр қойларды ұстап алса ұсталған қой ойыннан шығарылады. (дене шынықтыру)				
Серуенге дайындық	<p>Өз-өзіне қызмет көрсету дағдыларын қалыптастыру.</p> <p>Киінудің бірізділік алгоритмін бекіту. Бір-біріне көмек көрсету (тәрбиешінің және белсенді балалардың көмегі), серуенге мотивация (мазмұны, проблемалық жағдаяттар), көркем сөзбен ынталандыру(мақалмәтелдер, жаңылпаштар, жұмбақтар, өлеңдер).</p> <p>Көтеріңкі көңіл-күй сыйлау</p> <p>1. Алдағы іс-шараға арналған тапсырма: топты шығар алдында тәртіпке келтіру; киіну бөлмесінде өзін-өзі ұстау ережелерін қайталау.</p> <p>2. Киімді кию алгоритмін қайталау.</p> <p>3. Әр түрлі ауа-райында (қар, жаңбыр, жел) көшеде өзін-өзі ұстау ережелеріне баса назар аудару – тәрбиешінің өзі көшедегі жағдайға сүйене отырып таңдайды.</p>				
Серуендеу	Тотықұсты бақылау Мақсаты: құстардың	Мысықты бақылау Мақсаты: мысық үй жануарлары,	Итті бақылау Мақсаты: иттің пайда болуы туралы түсінік	Балықтарды бақылау (жалғасы) Мақсаты:	Бақылау «Балықтар қалай тынығады?»

	<p>сыртқы түрін қарастыру; жабайы табиғатта таралуы мен өмір салтын білу</p> <p>Жұмбақ жасыру</p> <p>Айтамын бір жұмбақты сізге нұсқап, Басына бөрік киер, күндыз ұстап. (Тотықұс)</p> <p>– Кәне, біздің табиғат бұрышындағы тоты құсқа назар аударайық... Назарларын тотықұсқа аударады. Балалардан тотықұс туралы білетіндерін сұрау. Балалардың жауаптарын тындап болған соң, тотықұс туралы ақпарат беру. Тотықұс-құйрығы қысқа, түрлі түсті құс. Ол Африка, Америка және Австралияда тіршілік етеді.</p>	<p>сүтқоректілер және белгілі бір ерекшеліктерге ие екендігі туралы білімдерін бекіту; жануарларға деген ізгілік сезімдерін тәрбиелеу</p> <p>Бақылау барысы Педагог балалардан жұмбақ сұрайды, жауап беруді ұсынады сұрақтарға.</p> <p>Жұмбақ</p> <p>Тікірейіп құлағы Менен бұрын тұрады. Бойын жазып керіліп, Беті-қолын жуады. (Мысық)</p> <p>Көркем сөз</p> <p>Сағат сегіз таянды Тарғыл мысық оянды. Жатпайды ол ерініп, Мысық бойын жазады.</p>	<p>қалыптастыру; үй жануарына күтім жасау қажеттілігін тәрбиелеу</p> <p>Бақылау. Ит қандай? Ол қайда тұрады? Ол не жейді? Итке кім қарайды? Ит - адамның адал досы. Қазірдің өзінде иттер үйімізді күзетіп, достық ниетінен таймай келеді. Олар бізге адал, ал біз оларға дос бола алып жүрміз бе? Ит туралы не білеміз? Ит иесін көргенде қуанады, құйрығын бұлғандатып, артқы аяғына тұрады. Адам итті жібінен ұстап далаға қыдыртады. Даладан келгеннен кейін аяқтарын жуады. Ауырып қалса мал дәрігеріне көрсетеді.</p>	<p>балалардың балықтар туралы түсініктерін кеңейту, бақылау жүргізе білуді дамыту, талдау, қорытынды жасауға үйрету.</p> <p>-Ненің бейнесін көріп тұрсындар? -Балықтардың басқа жануарлардан айырмашылығы неде? -Балалар балықтың денесі 3 бөліктен тұрады. Олар: Бас, кеуде және құйрық. - Енді балалар аквариумға қараңдаршы, қандай балық жүзіп жүр? -Дұрыс айтасындар, аквариумда алтын балық жүзіп жүр. Сендер алтын балық туралы білесіндер. Бүгін бізге Алтын балық қонаққа келді.</p>	<p>Мақсаты. Балаларға барлық тіршілік иелері сияқты тыныштық пен ұйықтау, олар шөпте, түбінде қозғалмай тұрған кезде, көздері ашық қалады деген түсінік беру, өйткені балықтарда қабақтар жоқ, бірақ сонымен бірге балықтар ұйықтап жатыр және ештеңе көрмейді; балықтар ұйықтап жатқанда, оларды мазалаудың қажеті жоқ - аквариум жанында шу шығару.</p> <p>Жұмбақ жасыру</p> <p>Жүріп кетсе соңында, Қалып жатқан ізі жоқ (балық). Тәрбиеші балаларды кешкі уақытта аквариум жанына шағылыстырғышты</p>
--	--	--	---	---	---

	<p>Адамдар оны қолға үйретіп, торда ұстайды. Сөйлейтін тотықұстар да бар. Олар сенің айтқаныңды қайталайды. Тотықұстың қанаттарын, тұмсығын, аяқтарын көрсетіп, олардың атқаратын қызметімен таныстыру. Мысалы, қанаттары ұшу үшін, тұмсығы қорегін шоқып жеу үшін, аяқтары жүру және бұтаққа қонып отыру үшін керек. Кәне, тотықұсқа жем беріп, ол жемді қалай шоқып жейтінін көрейік.</p> <p>Тиым сөздер айту</p> <p>1. Құстардың ұясын бұзуға болмайды.</p> <p>2. Торғайларды</p>	<p>Созылады керіліп, Аяқ-қолын созады. Дағдысы оның солайды Елден бұрын тұрады. Беті-қолын жуады, Жумайды-ау – жалайды. (М. Әлімбаев)</p> <p>- Неліктен мысық үй жануары, үй мысықтары неге ұқсайды? Мысықтар не жейді? Мысықтардың балалары қалай аталады? Сіз мысықтардың қандай тұқымдарын білесіз? Мысықтардың адамдарға қандай пайдасы бар? Үй мысығына қандай жабайы аңдар жақын туыстар? Мысықтың жыртқыш жануар екенін дәлелде. Иттер мен</p>	<p>Ит ет, балық, құс етін және құрғақ жем жейді. Иттің сүйікті тамағы, ол сүйек. Мысық пен ит бір – бірімен дос емес.</p> <p>Жұмбақ жасыру.</p> <p>Тікірейіп құлағы, Менен бұрын тұрады. Бойын жазып керіліп, Беті - қолын жуады. (Мысық)</p> <p>Лағымның құлағы селтиіп тұрады, Қозы көрсе болғаны, оны тұра қуады. (күшік)</p> <p>Үй иесі қыдырып кеткенде ит үйді күзетіп қалады, және үй жануарларын бағуға да үй иесіне көмектеседі екен.</p> <p>Балалар ит адамның досы, оны жәбірлеп ұруға болмайды. Ол</p>	<p>- Балалар қарандаршы, аквариумдағы балықтар мен Алтын балықтың қандай ұқсастықтар бар? - Дұрыс айтасындар, балықтар осы жүзбе қанаттары арқылы суда еркін жүзе алады. Жүзуге арналған қанаттары қалай орналасқан? - Балалар енді балықтың бас жағына назар аударындаршы, бұлк-бұлк етеді. Бұл –балалар балықтың желбезегі. Олар осы желбезегі арқылы демалады. Аквариумда өсетін балықтар өзен-көлдерде тіршілік ете алмайды, себебі оларды басқа үлкен балықтар жеп қоюы мүмкін.</p>	<p>қосып, су тұрғындарының не істеп жатқанын бақылап, айтып беруді ұсынады. Тәрбиеші: «Енді біз бәр жерді қараңғылайық, балықтар тынышталып, ұйықтасын. Содан кейін бір-бірлеп аквариумға жақындап, олардың қалай ұйықтайтынын бақылайық». Содан кейін олардың барлығы байқаған нәрселерін бірге талқылайды. Тәрбиеші балықтар да адамдар сияқты ұйықтайды, тек көздері ашық, өйткені олардың қабақтары жоқ дейді. Кейде балықтар күндізгі уақытта</p>
--	---	---	---	--	--

	<p>таспен атуға болмайды.</p> <p>Бұйра тотықұстың Отаны – Аустралия.</p> <p>Жабайы табиғатта олар топ болып өмір сүреді. Үй жағдайында торда асырауға болады.</p> <p>Біздің елімізде бұйра тотықұстар - жүй құстары болып саналады.</p> <p>Тотықұстарды циркте, хайуанаттар бағында, мультфильмдерде көруге болады: «38 тотықұс», «Адасқан тотықұстың оралуы»</p> <p>-Бұйра тотықұсының өмір салты қандай?</p> <p>-Тотықұсты қалай тамақтандыруға болады?</p> <p>- Тотықұстың әдеттері.</p>	<p>мысықтардың қабілеттері мен темпераментін салыстыру.</p> <p>- Мысық туралы қандай әндер, тақпақтар, жұмбақтар, ертегілер білесіңдер?</p> <p>"Ақ сандық, көк сандық" қимыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсаты: балаларды ойын шартын бұзбай ойнай білуге дағдыландыру; ойын жүргізушіні мұқият тыңдай білуге, күштілікке, шапшаңдыққа баулу.</p> <p>Екі бала бір-біріне арқаларын беріп, қол ұстасып отыру керек.</p> <p>Жүргізуші былай жариялайды:</p> <p>- Ертең ауылым көшеді,</p> <p>Уық-буын шешеді.</p>	<p>біздің, үйімізді, ауламызды күзетеді.</p> <p>Ал, енді мен сендерге күшіктің анасы иттің ерлігі туралы ертегі айтып берейін.</p> <p>Иттің ерлігі әңгіме оқу.</p> <p>- Баяғыда кемпір мен шал өмір сүріпті. Олардың оншақты қойы болыпты. Қой бағып күндерін көреді екен. Бір күні қойға қасқыр шауыпты. Түнде келіп бір қойын жеп кетіпті. Кемпір мен шал «не істейміз» деп уайымға батыпты. Ойланып отырғанда үйдің қасынан бір ит өтіп бара жатады. Шал иттен ақыл сұрайды.-</p> <p>Ит: «Олай болса, қойларыңды мен күзетіп көрейін»-</p>	<p>Аквариумдағы балықтар да еркіндікті сезіну үшін, оларға жағдай жасау керек екен. Ол үшін біздер аквариумға нелер орналастыруымыз керек? (тастар, құм, өсімдіктер. Арнайы өсімдіктер орналастыруымыз керек). Жарық жақсы түсетін аквариумдардың тең жарымына өсімдік отырғызуға болады. Балалар шыны ыдыстағы шілтер құйрық және аквариумдағы алтын балықты бақылап олардың қозғалысына мән береді.</p> <p>-Арқасында, іш жағында қанаттары бар. Аузы,</p>	<p>демалады, бұл кезде оларды алаңдатпау керек, аквариум жанында шу шығарудың қажеті жоқ.</p> <p>"Бұғы аулаушылар" қимыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсаты: балаларды ойынның шарты бойынша әртүрлі бағытта жалтарып, қимылдарды үлестіріп, бір-біріне соғылмай жүгіре білуге дағдыландыру; дене бұлшық еттерін нығайту, ептілікті, жылдамдықты дамыту.</p> <p>Балалар "бұғыларды" сомдайды, "бұғы аулаушылар" болып бір-екі бала</p>
--	---	---	--	--	---

	<p>-Алдымен бұйра тотықұсты қалай таңдау керек деген сұраққа келейік. Оны дүкеннен, интернеттен, базардағы тотықұс асыраушылардан сатып алуға болады. Сатып алар кезде тордың жанында біраз уақыт тұрып, тотықұсты бақылау керек. Дені сау тотықұс көп қозғалады, шықылықтайды, тамағын жейді. Тор кең әрі ашық болғаны дұрыс. Тамақ салғышы мен су құйғышын да бірге алыңыз. Бұйра тотықұс үркек әрі күйзеліске көп түскіш келеді. Оған сәл қысым көрсетсеңіз, құс оны</p>	<p>Қара қойым қашады, Құмалағын шашады. Ақ сандық, көк сандық, Арқан тарт, кілем арт! Балалар "арт" сөзін естісе, бұны белгі деп түсініп, қол ұстасып, тез тұруы керек. Қайсысы қарсыны арқалап кетсе, сол шарт қояды. Қарсыласы айтылған үй жануарының (құсының) дыбыстағанын келтіреді.</p>	<p>дейді. Түнде иттің ырылдаған дауысынан, кемпір мен шал далаға шығады. Қараса қойларға келген қасқырды ит сезіп, үріп жатыр екен. Содан бастап қойларына қасқыр жоламайтын болыпты. Кемпір мен шал итке рахметін айтып «сен бізбен бірге тұр, біз саған жылы үйшік жасап берейік»- дейді. - Ит: Жарайды мен онда, қойларың мен үйіңді күзетейін,- дейді. Ит осылай ерлік жасап, адамға дос болыпты. "Қасқыр қақпан" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсаты: балаларды</p>	<p>қабықтары ұқсайды. -Кішкентай балықтар суда аквариумда болады. Олар- өзен-көлдерде тіршілік ете алмайды. Себебі, қоректерін тауып жей алмайды. "Қойшы мен табын" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсаты: балаларды ойын шартына сай ойнауға дағдыландыру; ойын желісіне белсенді қатысуға бейімдеу, басқарушы және ойыншы рөлдерін ойнай білуге машықтандыру; шапшаңдыққа, зеректікке, жылдамдыққа баулу; күш-жігерін, төзімділігін дамыту. Алаңның бір жағында көмегімен</p>	<p>санамақпен тағайындалады. Белгі бойынша "бұғылар" алаңның бір жағынан екінші жаққа жүгіреді, ортаңғы екі шетте тұрған "бұғы аулаушылар" қолмен түртіп, ұстап жатады. Ойынның соңында балалар "бұғы аулаушылар" ұстаған "бұғыларды" санайды, жеңіске жеткенді табады. Ойын бірнеше рет қайталану мүмкін.</p>
--	---	---	---	--	--

	<p>көтере алмай, өліп қалуы мүмкін. Сондықтан тотықұсқа бар мейіріміңізді төгіп, оны жақсы көретініңізді білдіріңіз. Торынан жиі шығарып, еркіндік беріңіз. Тотықұсқа ат қойып алып, оны атымен шақырып, сөйлесіңіз. Бұйра тотықұсты аурудан сақтау үшін: Жылына 2 рет ішеккұртқа қарсы дәрі беру керек; Торды темекі тартылатын бөлмеге қоймау керек; Үнемі сапалы, жаңа піскен ас беріңіз. Рационында жаңа піскен жеміс-жидектер болғанын қадағалаңыз; Тордың ішін жиі</p>		<p>бірлесіп, ойын шартына, өз рөлдеріне сай, әділ ойнауға баулу; күш-жігерін, зеректікті дамыту; шыдамдылыққа, шыншылдыққа тәрбиелеу. Балалар "бірінші, екінші болып саналып, екі топқа бөлінеді. Біріншілер "қақпа" болады, екіншілер "қасқырларды" сомдайды. "Қақпан" болып жиналған балалар қол ұстаса, шеңбер құра жүріп, өлең айтады: Қасқыр түссе қораға, Ұстамас оны бола ма? Қол ұстасып тұрайық, "Қасқыр қақпан"</p>	<p>қой қора қоршалады. Ойнаушылар санамақ арқылы "қойшыны" таңдалып алады; қалғандары – "қойларды" сомдайды. "Қойшының" көзін байланады. Балалардың біреуі (алғашында педагог) "қойшыдан сұрайды: "Қойшы, қойшы, маған қанша қадам бересің?". "Қойшы" өз санын (онға дейін) айтады. Осы қашықтықтан "қойшы": «Менің табыным қайда?", - деп сұрайды. "Қойлар" (балалар): "Мә-мә-мә..", - деп дауыстайды да үндемей қалады. Қойшы оларды іздей бастайды. Балалар</p>	
--	--	--	---	--	--

	<p>жуып, суын күнде ауыстырып тұрыңыз. Айтпақшы бұйра тотықұстың бәрі сөйлей алмайтыны да есіңізде жүрсін. Бірақ кейбір дарынды тотықұстар сөйлеп, ән салып, әлемді таңғалдыруда. Бұйра тотықұс асырағанда оған көп мән беру керек. Оны ойнатып, тордың ішіне де ойыншықтар іліп қойыңыз. Өзіңізді тотықұстың орнына қойып көріп, тым болмаса бос уақытыңызды тотықұсқа арнаңыз.</p> <p>"Тауық қорасындағы түлкі" қимыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсаты: жалтарып жылдам жүгіре білуге, қимылдарды</p>		<p>құрайық. Берік қақпан сынбайды, Қасқырларды ұстайды. Қасқыр, қасқыр, келіп көр! Қақпан, қақпан, берік бол! Соңғы сөздерден кейін қақпан-балалар қолдарын жоғары көтереді. Осы сәтте "қасқырлар" шеңберге кіріп керіп, жүгіріп жүреді. Ойын басқарушының (педагог немесе бала) "Қақпаны жап!" десе, "қақпан-балалар" қолдарын тез түсіріп, отыра қояды. "Қасқырлардың" міндеті, қақпа жабылғанша, шеңбер сыртына ытқып шығып кету.</p>	<p>жүргізушіден қашып құтылмақшы болады. Егер "қойшы" балалардың бірін түртіп қалса, сұрайды: "Қойым, қойым, өзіңді ата!" Ал ойнаушы, "қой": "Мә-мә-мә", - деп дауысын шығарады. "Қойшы" баланы дауысынан танып қойса, ұсталған - "қойшыға" айналады. Жаңа ойын басталады. Егер бала танылмай жатса, осы "қойшымен" ойын жалғасады.</p>	
--	--	--	--	---	--

	<p>үлестіруге дағдыландыру; күш-жігерді шапшаңдықты, шыдамдылықты дамыту. Алаңның бір жағында "тауық қора" орналасады. Ол үшін орны сызылады. Бұл жерге тауық, балапандарды сомдайтын балалар жиналады. Алаңның қарама-қарсы жағында "түлкінің іні" орны сызылып, түлкіні сомдайтын бала санамақпен таңдалады. "Тауықтар, жем шаштым!" - деп жүргізуші (педагог) ойыншыларды алаңға шақырады. "Тауықтар мен балапандар серуенге</p>		<p>Егер шеңберден дер кезінде шыға алмаған балалар қалса, келесі айналымда олар "қақпанға" қосылады. Өтіп кеткен балалар "қасқырлар" болып, ойынды жалғастырады. Ойынның шартын біраз өзгертуге болады: екі бала, өз қалаулары бойынша, ойыншыларды "қақпа" және "қасқырлар" тобына келісіп таңдайды.</p>		
--	---	--	---	--	--

	<p>шығады, жүреді, ұшады, жем шоқиды". "Түлкі!" деген белгі естілген кезде, "түлкі інінен шығып, тауықтарға шабады, ұстап алуға ұмтылады". "Тауық пен балапандар қораға қаша жөнеледі". "Ұсталынды" деген - баланы қолмен түртіп қалу. Балалар "қора" сызығынан асып кетсе, "түлкі" ұстай алмайды. Ойын "түлкінің іні толғанша" қайталанады. Басқа "түлкіні" ойнату үшін, санамақты қайта қолдану керек болады.</p>				
Кешкі ас	<p>Алдыңдағы түскі асқа назар аудару; үстел басында отыру әдебі мен тамақтану мәдениетіне баулуға бағытталған жеке жұмыс; әдептілік ережелері. (мәдени-гигиеналық дағдылар)</p>				

<p>Үйге қайту Ата-анаға кеңес</p>	<p>Балаға көшедегі және үйдегі қауіпсіздік ережелерін үнемі еске салып отырыңыз:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Өз үйіңнен, аулаңнан алыс кетпе.2. Көшеде бейтаныс адамдардан ештеңе алма. Бірден шетте тұр.3. Қараңғы түскенше жүрме.4. Таныс емес жасөспірімдердің ортасында жүрме.5. Адамдар тұрмайтын жерлерден, жыралардан, бос жерлерден, қараусыз қалған үйлерден, сарайлардан, шатырлардан, жертөлелерден аулақ бол.6. Бейтаныс адаммен кіреберіске кірме. Осы жерде айта кететін бір жайт, кейде қылмысты таныс адамдар жасайды (мысалы, кейбір көрші, ақкөңіл, күлімсіреген және тыныш Ваня ағай маньяк болып шығуы мүмкін).7. Білмейтін адамдарға есік ашпа.8. Басқа біреудің көлігіне отырма.9. Бейтаныс адамдардың барлық ұсыныстарына жауап бер: «Жоқ!» оларды адамдар бар жерге дереу қалдыр.10. Көшеде, көлікте, кіре берісте адамдарды көмекке шақырудан тартынба.11. Қауіпті сәтте, олар сізді ұстап алмақ болған кезде күш қолдан, айқайла, қаш!
---	---